219

IETS OVER DE MARINE

DOOR

S. T. LAND
Luit. t/z 1e klasse. R. M. W. O. 4e kl.

Wij zoeken de hoofdkracht van onze verdediging te water in klein materieel van twijfelachtige waarde, maar dat een buitengewoon groot aantal officieren, machinisten en kader vraagt; terwijl de onbewoonbaarheid van die kleine vaartuigen, plaatsing in vredestijd en dus voorbereiding tot den oorlogstaak onmogelijk maakt. (Bldz. 11.)

-GRAVENHAGE
N STOCKUM & ZOON
1889

LEMBAGA KEBUDAJAAN
INDONESIA

VI-189

21 hal

PERPUSTAKAAN NASIONAL R.I.
Tanggal : 30-06-2010
Nomor Induk : 925/PN-Museum/2010
BIB - ID : 0010-29202660
ITEM - ID : 1208047481
Asal : Museum Pusat

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

VI - 189.-

IETS OVER DE MARINE

DOOR

S. T. LAND
Luit. t/z 1e klasse. R. M. W. O. 4e kl.

Wij zoeken de hoofdkracht van onze verdediging te water in klein materieel van twijfelachtige waarde, maar dat een buitengewoon groot aantal officieren, machinisten en kader vraagt; terwijl de onbewoonbaarheid van die kleine vaartuigen, plaatsing in vredestijd en dus voorbereiding tot den oorlogstaak onmogelijk maakt (Bldz. 11.)

'S-GRAVENHAGE
W. P. VAN STOCKUM & ZOON
1889

PERPUSTAKAAN NASIONAL R.I.
BAT.
GENOOTSCHAP
VAN
KENNIS

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

De geschiedenis der marine in de laatste jaren is niet opbeurend. Eene tijdelijke opflikkering van sympathie in 1874 na het begin van den Atjeh-oorlog, die de heilloooze gevolgen van verwaarloozing der marine aan het licht bracht, en de uitbreiding van onze vloot v. b. v. (voor binnenlandsche verdediging) vielen samen met een groot tekort aan personeel èn hooge eischen door genoemden oorlog aan het personeel gesteld. Weldra konden dan ook onze ramschepen en monitors niet meer in dienst worden gehouden, eerst feitelijk en daarna ook officieel werd het aantal in dienst zijnde schepen verminderd; tevens de tijd van in dienst zijn terug gebracht tot 6, zelfs tot 3 maanden en eindelijk werd van de nu tot 4 maanden gebrachte indienststelling van een vierde gedeelte onzer schepen v. b. v. alleen gesproken als noodig tot opleiding der zeemilitie. Dit begrip is volkomen onjuist; zal een oorlogschip de volle kracht ontwikkelen dan moeten officieren en equipage daarop geruimen tijd, liefst zoo lang mogelijk te samen hebben gediend.

Van gebrek aan bezigheid binnenslands was geen sprake. In Nederland waren geen matrozen, de meesten als zij ten minste niet door ziekte werden aangetast bleven over hunnen tijd in de Koloniën en vóór zij volkomen gerestaureerd waren door een

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

redelijk lang verblijf binnenslands of op de schepen voor buitenlandschen dienst, werden zij, soms binnen het jaar, weder naar de Koloniën terug gezonden. De eenige goede kans was eene plaatsing op een der schepen voor buitenlandschen dienst; de noodzakelijkheid had zich doen gevoelen deze laatsten coûte-que-coûte te behouden, wilde het personeel niet geheel verloopen. Daar ook een tekort aan zeeofficieren en verdere officieren bestond, was er geen reden tot beklag over te langdurige non-activiteit.

De zeemilitie werd in den korten tijd voor hare opleiding beschikbaar, met den meesten ijver en volharding gedresseerd, maar de herhalingsoefeningen zoo noodig om het vernisje te bestendigen bleven achterwege.

Wat Nederland in die afgeloopen jaren van de marine had te wachten, van de marine zonder officieren, machinisten, matrozen, zonder voorbereiding, zonder deugdelijk onderwezen miliciens, behoeft niet te worden gezegd. Untrained men on board modern warships are worth than useless. Van vrijwilligers, die zich pas bij het uitbreken van den oorlog aanbieden, was en is tegenwoordig minder dan ooit iets te wachten.

De afschaffing der lijfstraffen, dringend geboden als zij was, wijdde een toestand van overgang in van bedenkelijke verslapping van de krijgstucht, nu geleden en bijna vergeten.

De ramp van de Adder, het zinken van de Schorpioen, in plaats van de oogen te openen voor het vicieuse der bestaande toestanden, gaven het prestige der marine een grooten knak en gedurende eenige jaren werd het mode in de verschillende couranten alle kleinere of grootere ongevallen met zeker welbehagen en breed uitgemeten te behandelen. Ondertusschen gingen officieren en bemanning met dezelfde toewijding door

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

met zich zelven geheel te geven, om van al het gebrekkige nog het beste te maken, met den ijver te verdubbelen om aan het tekort aan personeel te gemoet te komen, en — ook die beschouwingen zijn hunnen natuurlijken dood gestorven.

Om niet te ver terug te gaan herinneren wij hoe in December 1886 het voorstel tot aanbouwing van een groot schip tijdelijk werd teruggenomen. Door de aftreding van den toenmaligen minister, later door het op den voorgrond brengen der Grondwetsherziening, kwamen wij op den hoogst verkeerden weg van uitbreiding van klein, onbetrouwbaar, kostbaar, maar onbewoonbaar materieel. Die uitbreiding houdt geen rekening met wat voor ons hoofdzaak is: besparing van personeel; zij wordt nog noodlottiger wanneer tot den aanbouw van torpedobootjagers wordt besloten en daartegen te waarschuwen is een der hoofdredenen dezer regelen.

Herhalingsoefeningen der zeemilitie laten nog op zich wachten, doch zijn in vooruitzicht gesteld. Ieder die met den milicien in aanraking is geweest, zal toestemmen dat hij zulk een schat van goede eigenschappen bezit, zulk een groote mate van bruikbaarheid dat bij eenigzins langdurige oefening en herhaling daarvan, van hem in oorlogstijd veel is te verwachten. Op het kleine materieel en op torpedobooten in alle vormen, ook op de jagers, kunnen zij niet of tot een onbeduidend bedrag worden gebruikt.

Het korps zeeofficieren is voltallig wat aangaat de organieke sterkte, en ook nagenoeg wat betreft de bemanning van het thans aanwezige materieel, wanneer namelijk het onzalige denkbeeld wordt losgelaten dat een groot aantal, bestemd om te dienen op lichte vaartuigen, steeds in vredestijd beschikbaar moet zijn. Waarlijk voor zulke diensten is de uitgebreide opleiding

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

van den zeeofficier onnoodig. Zij zullen feitelijk bijna steeds nonactief zijn; reserve-officieren dus, maar die elk oogenblik actief geplaatst kunnende worden, de voordeelen van eene vaste positie aan wal en daarmede hun levensonderhoud, zullen missen.

Het aantal machinisten toont nog een belangrijk tekort nl. 96 (*) van de benoodigde 326. Pogingen om dit tekort aan te vullen worden niet gedaan, om reden men er in vredestijd geen weg mede zoude weten.

Het aantal gasten wijst een tekort aan van 568 op de benoodigde 1449. (*) Schrijver meent het aantal binnenslands benoodigden te kunnen stellen op 441, de minste sterkte binnenslands gedurende 1888 was 183, en het aantal kanonniers uit deze categorie van schepelingen te vormen is nog verre beneden de behoefte, bedraagt misschien slechts $\frac{1}{5}$ of $\frac{1}{6}$ daarvan.

Het materieel onzer zeemacht bestaat uit 4 ramschepen, 21 jaren oud, indertijd uitnemende schepen, maar niet meer op de hoogte van de tegenwoordige eischen, nu zwaarder geschut en torpedo's eene ruime cellen-verdeeling noodig maken, nu pantserdekken en beschermde opstelling tegen snelvuur- en revolver-kanonnen noodig worden geacht en verder de verbetering van machines en ketels in staat stelt de oorlogschepen eene grootere snelheid te geven.

Gerust kan worden aangenomen dat onze pantserschepen in de zeegaten dienst kunnen doen, maar zich daar buiten niet kunnen wagen en bij den besten wil niet buiten zullen kunnen komen, laat staan eene vijandelijke landingsvloot op de kust bereiken.

De 12 monitors zijn zeer bruikbaar in de Zuiderzee, ook

(*) Bijlage D der Begrooting.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

nog eenigzins in de zeegaten, maar hun aantal kan in die beperkte ruimten en bij hunne weinige handelbaarheid, waardoor zij elkaar in gevaar brengen, niet groot zijn. Ook zal er rekening mede moeten worden gehouden dat de kustversterkingen hun vuur niet onderschept zullen willen zien door een groot aantal verspreide bevriende vaartuigen en de rol van deze laatsten dus beperkt zal worden. Eerst nadat de versterkingen gepasseerd zullen zijn, zal onze vloot zich op den vijand mogen werpen, in zooverre daarvan sprake kan zijn bij 6 mijls vaart en de tactische fout zal moeten worden gemaakt, niet op het beslissende oogenblik de geheele macht te ontwikkelen, maar ons partieel laten slaan. Om al die redenen is het wenschelijk zooveel mogelijk offensieve kracht optehoopen op weinige vaartuigen d. w. z. grootere schepen te bouwen.

Hetzelfde geldt voor de kanonneerbooten waarvan wij een dertigtal bezitten, helaas! met het zwaarste en beste geschut gewapend. Toch kan de rol dezer vaartuigen in de zeegaten slechts eene zeer bescheidene zijn, nl. eenige schoten te lossen op een snel voorbijvarenden vijand. Hadden zij vroeger eenige goede kansen door hunne geringe afmetingen, de invoering van snelvurend geschut hebben die weggenomen. Zij zullen zich niet binnen de 2000 Meters kunnen wagen van grootere beschermde schepen van veel licht geschut voorzien. Op dien afstand zal de eigen trefkans zeer gering zijn, want de nadeelen van de geringe afmetingen der booten, gevoeligheid voor de minste golfbeweging, is behouden. In de zeegaten zullen zij zelden kunnen ageeren, zelfs de Zuiderzee kan het haar lastig maken. Op Koninginne-verjaardag 1886 midden in den zomer, werd de Udur, geankerd op het Friesche Vlaak, gedwongen Stavoren binnen te loopen en de loods ging den tweeden officier

PERPUSTAKAAN NASIONAL

roepen omdat hij niet wilde: „dat mijnheer in zijn hut als een kat verdronk". Zij loopen van 6 tot 7 mijl. Wanneer dus gezegd wordt dat „bij eene eventueele landing op de kust rammen, monitors en kanonneerbooten zich zullen opofferen", dan is dit geheel in overeenstemming met den goeden geest die de marine bezielt, maar de plaats dier vernietiging zal niet samenvallen met de landingsplaats.

Wij hebben van den beginne af de torpedobooten gewantrouwd. Het oorspronkelijke denkbeeld om bij nacht of mist een vijandelijk vaartuig te vernielen, scheen ons altijd eene wijze van oorlogvoeren die tot kleine tactische voordeelen *kon* leiden, maar met geringe strategische beteekenis. Afmatting van den vijand door afgedwongen gespannen waakzaamheid, valt ook den torpedobooten ten deel door de weinige comfort die zij de bemanning er van aanbieden. Ook de voorstanders van torpedobooten verklaarden dat succes behaald kan worden, maar dat men zich zelf daarbij moest afschrijven. Daarom werd dan ook voorgesteld de torpedobooten te stellen in handen van jeugdige officieren. Strenger veroordeeling van het wapen kan moeilijk worden gevonden! Geen beleid, maar doldriestheid ingegeven door onderschatting der gevaren, en „volle kracht vooruit" op het doel aangehouden tot de torpedo, op „schok" gesteld, springt en — samen zinken!

Maar het is de vraag of, zelfs onder de jeugdige zeeofficieren, zoovele van Speyk's worden gevonden en het is in elk geval précair een wapen te gebruiken, waarvan men à priori moet aannemen, dat de drager, niet alleen dient te bezitten een grooten natuurlijken moed of den moed der beschaving, maar een doodsverachtende held moet zijn. En de fijnheid van het geheele samenstel brengt mede dat de geheele bemanning eene

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

zelfde toewijding moet bezitten en aan den dag leggen, een punt echter waarover het beter is niet uit te wijden.

De automobiele torpedo geeft niet veel beter kansen. Op bepaalden afstand wordt de mijn afgeschoten, niet te ver natuurlijk, maar ook niet te dichtbij omdat de torpedo anders onder den vijand door duikt. Maar zelfs op den gunstigsten afstand afgezonden blijft de automobiele torpedo een projectiel met geringe snelheid, zich bewegende door eene sterk weerstand biedende middenstof, gericht op een bewegend doel en die dit doel onder geen te kleinen hoek mag treffen daar het anders niet springt.

Onder den wal opgesteld, als het gevecht eenigen tijd heeft geduurd, de kruitdamp blijft hangen, dan kan de torpedoboot optreden; in volle zee en alléén niet. In volle zee ook daarom niet omdat na eene eenigszins gerekte tocht de voorraad kolen en water en de krachten der bemanning zijn uitgeput. Daarvoor geschikte torpedobooten zijn de torpedobootjagers. Zij vergezellen eskaders en zijn torpedobooten met het oog op dien eisch ontworpen. Zij blijven echter even kwetsbaar als de gewone torpedobooten en zullen waarschijnlijk weder den overgang vormen tot grootere tegen snelvuur gepantserde vaartuigen, tót de invoering van snelvurende kanonnen van zwaarder kaliber de afmetingen weder opdrijft. Inderdaad zijn bij de torpedobootjagers de kosten reeds zoo hoog en is een zoo groot personeel nóodig (110 man) dat de stap tot gepantserde torpedobooten klein en rationeel zoude zijn.

De invoering van electrisch licht, van snelvurende kanonnen, van torpedo-netten heeft de waarde der torpedobooten teruggezet, door de grootere snelheid der schepen blijven zij langer onder werkzaam vuur èn wanneer het mocht gelukken toch het groote schip te bereiken en de torpedo te doen springen, zal

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

het groote schip schade beloopen, misschien niet meer kunnen manoeuvreeren, maar zinken zal het waarschijnlijk niet, daarvoor is door cellenverdeeling van de inwendige ruimte gezorgd.

De illusiën omtrent de torpedobooten beginnen te verbleeken, Duitschland verwerpt ze, Frankrijk behoudt ze voor bewakingsdienst, maar overal bouwt men groote schepen.

Zooals de zaken thans staan met betrekking tot het personeel zijn zij eenigszins bemoedigender; er is beterschap. Toch is het ook nu nog onmogelijk in oorlogstijd onze vloot v. b. v. met een volledig en bekwaam personeel te bemannen. De mogelijkheid dat zulks ter eeniger tijd zal kunnen geschieden is nog problematiek: dat wij ooit in staat zullen zijn het personeel te onderhouden van eene vloot, als thans begeerd wordt, moet worden ontkend. De volgende beschouwingen gelden dan ook het bestaande materieel.

De helft der bemanning bestaat uit miliciens, waarvan gezegd kan worden dat zij een uitmuntenden goeden wil bezitten, zich binnen een paar dagen aan boord thuis zouden gevoelen en als het vrede ware en dus aan hunne opleiding alléén alle zorg kon worden besteed, binnen eene maand zeer bruikbaar zouden zijn. Die tijd zal evenwel ontbreken.

De wederhelft bestaat onder anderen uit:

232 zeeofficieren. Bij het in vooruitzicht zijnde verbeterde stelsel zullen daarvan geplaatst zijn op in dienst blijvende schepen v. b. v. 18 en gedurende de vier zomermanden nog 17, verder bij den torpedodienst 22. Voorbereiding tot de eigenlijke oorlogstaak ontvangen dus 57 of nog geen vierde gedeelte. Het overige $\frac{3}{4}$ gedeelte wordt ten deele geëmploieerd aan wal,

PERPUSTAKAAN NASIONAL RI.

op wachtschepen, ter opleiding en instructie van aankomend personeel, 7 voor politietoezicht op de Noordzee: maar een aantal van 76 zeeofficieren is het geheele jaar nonactief. En hiermede wordt de wonde plek van het geheele stelsel blootgelegd: *Wij zoeken de hoofdkracht van onze verdediging in klein materieel van twijfelachtige waarde, maar dat een buitengewoon groot aantal officieren, machinisten en kader vraagt; terwijl de onbewoonbaarheid van die kleine vaartuigen, plaatsing in vredestijd en dus voorbereiding tot den oorlogstaak onmogelijk maakt.*

Officieren van gezondheid en van administratie vinden alle of bijna alle ook in vredestijd plaatsing bij hospitalen, opleidingen en op wachtschepen, om, in tijd van oorlog, op actieve schepen te worden geplaatst.

Machinisten. Het aantal machinisten wijst een tekort aan van 96. Het grootste deel van dit tekort komt ten laste van de vloot v. b. v. Evenwel zijn in de wintermaanden een veertiental machinisten non-actief, maar dit stelsel durft men nog slechts in beperkte mate toepassen en laat dus de sterke incompleet. Toch zal in oorlogstijd niet, door zich dan aanbiedende machinedrijvers, in deze leemte kunnen worden voorzien, daartoe zijn ruimen, ketels en werktuigen der oorlogschepen te afwijkend van den gewonen vorm. Het beste zal nog zijn vuurstokers 1e klasse met dien dienst te belasten en dus in oorlogstijd een toestand te scheppen die in vredestijd niet verantwoord wordt geacht. Ook hier weder is het groote aantal kleine vaartuigen de oorzaak van het tekort. Elk torpedobootjager vraagt evenveel machinisten als een ramschip.

Konstabels-personeel. Dit is belast met toezicht in de batterij, in kruitkamer en granaathokken; stukscommandanten zijn de kanonniers-matrozen. Mogen de eersten een klein tekort aan-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

wijzen, aan kanonniers is een groot gebrek, waarschijnlijk is slechts $\frac{1}{5}$ of $\frac{1}{6}$ van het benoodigde aantal aanwezig. En nu moge, na de aanvulling van konstabels, die van de kanonniers iets beter worden, in afwachting daarvan is onze vloot v. b. v. aan groote gevaren blootgesteld. Het zware geschut dat slechts om de 10 à 15 minuten een schot kan lossen eischt goede pointeurs, evenzoo de snelvurende en revolver-kanonnen; maar een uitgelezen personeel is ook noodig voor de verdere bediening, zal niet spoedig het geschut tijdelijk onbruikbaar worden. Het bestaande artillerie-instructieschip kan in de behoefte niet voorzien, overladen als het is met proefnemingen. Wel is er nu een logementschip aan toegevoegd en de bemanning van 88 op 128 man gebracht, maar merkwaardiger wijze is de eigenlijke opleiding — het aantal matrozen 1e en 2e klasse — onveranderd gebleven. Ook bij dit personeel zijn het weder de kleine scheepjes die een groot aantal konstabels en kanonniers vereischen, die in vredestijd geen emplooi vindende, doelloos op de wachtschepen zijn opgehoopt. (*)

Aan gasten (matrozen 1e en 2e klasse) zijn thans benoodigd 441 man terwijl in 1888 soms slechts 183 binnenslands beschikbaar waren.

Onder hen moeten voornamelijk, bijna uitsluitend, de kanonniers worden gevonden en als nu 258 gasten ontbreken op de 441 is het duidelijk dat onze vloot v. b. v. niet kan worden bemand en een groot gedeelte van de kanonneerbooten en monitors niet in dienst zullen kunnen worden gesteld, tenzij met miliciens en mariniers niet voor die kwaliteit berekend. De aanvulling zal nog jaren duren, als zij namelijk in het geheel bereikbaar is. En

---

(*) Volgens Bijlage C der Begrooting bevonden zich 66 konstabels op de wachtschepen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

dit valt te betwijfelen, want niettegenstaande alle middelen in het werk zijn gesteld gaat de aanvulling uiterst langzaam. Nu verleden jaar een der twee opleidingsschepen voor jongens buiten dienst is gesteld, wordt het de vraag of er geen teruggang zal intreden. In het afgeloopen jaar nam de sterkte van mindere schepelingen af met 4 koppen, „tengevolge eener beperking in de werving van jongens". Deze vermelding in de Memorie van Toelichting doet de vraag rijzen of spoedige aanvulling wel in de bedoeling ligt, dan wel hier een eerste vuurpijl is opgelaten om weer te komen tot twee opleidingsschepen.

Gaan wij na hoeveel jongens op 's Rijks kosten zijn opgevoed en opgeleid, dan moest het corps matrozen sinds lang voltallig zijn. Maar de conditien waaronder de mindere schepelingen verkeeren zijn van dien aard dat weinigen in dienst blijven. Niet de aanvulling van onder laat te wenschen over, maar het verloop na eerste dienstverbindtenis is te groot. Van daar dan ook dat wij slechts licht en jong volk bezitten. In den vreemde is dan ook het gewone gezegde, bij bezoek van onze oorlogsschepen: „mais vous n'avez que des enfants à bord".

De jongens der opleidingsschepen worden goed gevoed, goed onderwezen en militair opgeleid. Behoudens kracht en ondervinding bezitten de meesten de kundigheden voor een matroos 2de klasse. Er is eenige poëzie door hun bestaan geweven; zij exerceeren voorbeeldig, schieten schijf, promeneeren, paradeeren. Bitter is de overgang tot het werkelijk leven. Opgehoopt op de wachtschepen, moesten zij koeliedienst verrichten om te voorzien in het gebrek aan werkkrachten op 's Rijks werven. Hunne kleeding geruineerd zonder vergoeding, verdere opleiding of loonende bezigheid weinig; is het wonder dat zij snel in kennis, tucht

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

en orde achteruitgaan! Behalve de weinigen die het ten deel valt eene plaats te vinden op een der drie schepen voor buitenlandschen dienst, gaat de rest naar de koloniën en wordt het meerendeel verdeeld over de kleine scheepjes der Indische militaire Marine. Oost-Indie, dat ook een evenredig aantal gasten mist, heeft daarvoor deze lichtmatrozen en jongens in grooten getale noodig. Op die kleine schepen, waar de hitte en geuren der machinekamer alles doordringen, de afkoeling der tropische nachten wordt gemist, bij regenachtig weder de keus is tusschen een stikheet, klein volkslogies of eene lange nachtelijke wandeling op het natte dek; op die scheepjes, die den zeeman geen belang inboezemen en die 5—7 mijl loopen, gaat nevens ambitie ook levenslust en levenskracht verloren. Voortdurend in klein bestek onder het strenge oog van den meerdere, ontwikkelen zich kwade neigingen, onverschilligheid en brutaliteit. De wal wordt niet betreden dan in dienst of des nachts. Gelukt het om zich tijdelijk meester te blijven en matroos 2de klasse te worden, dan keert dikwijls de oude goede geest terug. Komt de schepeling aan den wal op eene plaats waar te genieten valt, dan wil hij gaarne bijteekenen om tijdelijk de handen eens ruim te hebben en — dit is de hoofdreden waarom nog bijgeteekend wordt. Maar het einde is dat de meesten den dienst verlaten, na den lande veel te hebben gekost maar zonder als „kerel" te hebben gediend. Zoolang niet de positie, de vooruitzichten, het verblijf aan boord, de hygiènische omstandigheden verbeterd worden, zal alle aanvulling van onderen niet baten, om te verkrijgen wat wij noodig hebben: flinke volwassen vrijwilligers.

Het groot gebrek aan matrozen 1e en 2e klasse, maakt dat de beschikbaren geen redelijken tijd buiten de tropen blijven. Drie jaar in, drie jaar buiten de tropen, moest de regel zijn.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Wie eenig denkbeeld wil krijgen omtrent den toestand waarin de schepelingen der Koninklijke Nederlandsche Marine verkeeren na een verblijf in Oost-Indie, bezoeke een transport schepelingen, overgevoerd met de mailbooten der Maatschappij Nederland of Rotterdamsche Lloyd.

Ook physiek dus staan onze bemanningen verre achter bij die van elke andere zeemogendheid, iets dat temeer te bejammeren is bij de kostbare eigenschappen die zij overigens bezitten en waarvan zij blijken geven zoodra in dringende gevallen, hunne hulp en inspanning noodig is. Met het oog op die lichamelijke zwakheid van onze vrijwilligers, kan dan ook de hulp der mariniers, die relatief weinig in de tropen verkeeren, niet worden gemist.

Het budget van Marine is opgevoerd tot ƒ 14,210.000. Al dadelijk dient er op gewezen dat die som minstens moet worden vermeerderd met ƒ 323.000, afgetrokken wegens vermoedelijke onvoltalligheid der hoogere kwaliteiten en graden, terwijl dan nog niet is gerekend op het personeel voor oorlogstijd benoodigd. Het is alleen wat voor verdere aanvulling noodig is der vredesformatie zooals die is gegeven in Art. 32 der marinebegrooting. Werd het aantal tot het op bijlage D der Begrooting begeerde getal uitgebreid — en dit moet het streven zijn —, dan kan op nog ƒ 300,000 worden gerekend. Veilig kan het tegenwoordig eindcijfer op 15 millioen worden geschat, tijdelijk lager omdat een groot tekort aan personeel bestaat; welk te kort evenwel een gedeelte van ons materieel waardeloos of tot reserve-materieel maakt.

Is Nederland op den goeden weg? Is het raadzaam het

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

materieel uittebreiden in de tegenwoordige richting, n.l. met torpedobooten? Is het raadzaam het 30tal stoomkanonneerbooten te onderhouden?

Deze laatsten hebben gekost *f* 5,6 millioen, zij zijn 10 –16 jaren oud, zij vereischen, o. a.: 60 zeeofficieren,

60 machinisten, 30 konstabels,
30 bootslieden, 180 gasten. (*)

Ware het niet beter het getal dezer vaartuigen te laten dalen tot 15, hoofdzakelijk voor de Zuiderzee bestemd, en over te gaan tot den bouw van ramschepen? Door de vernieuwing van de helft der kanonneerbooten na te laten wordt bezuinigd 2.8 millioen. Het personeel kon dalen met de helft der bovenaangegeven officieren enz. Drie ramschepen in de plaats gesteld zouden toch nog eene besparing geven. Maar bovendien indien 3 zulke schepen in dienst werden gehouden, dan zou het aantal non-actieve officieren, machinisten en nu doelloos op de wachtschepen opgehoopt kader en bemanning verminderen. Gedurende den bouw der grootere schepen blijven de kanonneerbooten beschikbaar om telkens, wanneer één der eersten gereed komt, met 5 te worden verminderd of in de reserve gebracht, voor zooverre zij niet reeds door ouderdom ontvallen mochten zijn.

Werd de nu nog voorgenomen uitbreiding met 6 torpedobootjagers, 4 vischtorpedobooten en 9 spartorpedobooten ook achterwege gelaten, dan zoude dit eene besparing geven van 5.2 millioen. Dit geld wordt toch werkelijk nuttiger besteed aan ramschepen, afgezien van de daadzaak dat het ons onmogelijk zal zijn al die vaartuigen te bemannen. Voor de 6 torpedobootjagers alléén kunnen toch gerekend worden noodig te zijn o. a.:

(*) Volgens de bestaande bemanningslijsten 240.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

24 zeeofficieren
36 machinisten
252 vuurstokers
204 gasten-kanonniers
60 torpedisten
18 konstabels.

Het aantal spartorpedobooten dat nu 21 bedraagt kon gerust dalen tot 10 bestemd voor de Zuiderzee, de oudsten beginnen reeds te ontvallen, dus het getal zoude spoedig bereikt zijn. Vernieuwing der oudere en uitbreiding van het aantal tot 28 echter zoude *f* 968,400 vragen.

De 14 bestaande, nog bijna nieuwe, vischtorpedobooten konden tot dat aantal bepaald blijven.

Beschikbaar voor den bouw van drie groote ramschepen zoude dus zijn circa 9 millioen gulden, die anders toch binnen de eerste 9 jaren zullen worden uitgegeven. De vloot zoude volgens deze veranderde inzichten worden samengesteld als volgt:

Tegenwoordig stelsel.	Voorgesteld stelsel.
4 (oudere) ramschepen	4 (oudere) ramschepen
6 spartorpedobootjagers	3 ramschepen
12 monitors	12 monitors
30 kanonneerbooten	15 kanonneerbooten
20 vischtorpedobooten	14 vischtorpedobooten
28 spartorpedobooten	10 spartorpedobooten

Terwijl thans in het buitenland de indruk wordt gemaakt, dat wij onze vloot verwaarloozen, zouden dan drie schepen worden verkregen waarmede ingeval van plannen tot landing wel degelijk rekening zoude moeten worden gehouden, die een steun zouden zijn voor — en wederkeerig vinden in – de vischtorpedobooten. *Met de vervanging van onze oude ramschepen zoude*

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

een aanvang zijn gemaakt. De meer rationeel samengestelde vloot zoude eene besparing geven van o. a.:

57	zeeofficieren	op de	230
69	machinisten	" "	218
15	konstabels	" "	107
144	gasten-kanonniers	" "	604
189	vuurstokers.	" "	628
120	torpedisten	" "	340

Hierbij is gerekend dat de 3 aantebouwen ramschepen zouden zijn flinke, zware, gepantserde zeeschepen.

Voor ons is het hoofdzaak spaarzaam te zijn met personeel en dit wordt bij het thans gevolgde systeem van uitbreiding van klein materieel niet betracht.

Wat ook het tegenwoordige programma bedenkelijk maakt is dat na de eventueele uitbreiding onzer torpedovloot, waarschijnlijk te midden daarvan de vervanging der oude ramschepen zich op zal dringen. Maar al ware dit niet het geval, dan nog kan als zeker worden aangenomen, dat bij de verhoogde belangstelling in ons defensiewezen het gemis aan dekking der Noordzeekust de aandacht zal trekken. Het is niet te loochenen dat die taak der landmacht zwaar zal vallen, en zij rust toch geheel op hare schouders want de marine kan zich niet, mag zich niet, buiten de zeegaten wagen. Dat mag zij ook niet, zelfs al hebben wij in het Marsdiep eene belangrijke scheepsmacht, dan alleen in het geval eene landing moet worden afgeweerd. Geen landing zal worden ondernomen tenzij de vijand onbetwist meester is van de zee, eene haven bezit of binnenkort kan bemachtigen. En de aanwezigheid van eene aantal sterke schepen ter reede van Texel zal dus altijd eene groote beteekenis hebben bij pogingen tot landing op onze kust. Die hulp, dat voorbe-

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

hoedmiddel zal te eeniger tijd verlangd worden. Dan moet toch den weg worden opgegaan die wij nu zonder dralen wenschen te betreden. De tegenwoordige leidt tot bijna dezelfde uitgaven, tot verspilling van personeel, tot twijfelachtige uitkomsten, is in strijd met de elders gehuldigde denkbeelden. Het moge voordeeliger schijnen slechts kleine scheepjes te bouwen, de bovengegeven cijfers moeten daaromtrent alle illusie benemen. De eerste uitgaven zijn iets grooter, de uitgaven aan meerder personeel doen dit voordeel verdwijnen. Maar nog moeten in rekening gebracht worden de uitgaven: voor het uitgebreide personeel tot conservatie van de onbewoonbare scheepjes, voor de sleephellingen en wiegen, de logementschepen, conservatie en onderhoud der uitrustingsartikelen, kosten van in- en buitendienststelling enz. Wij zijn op een verkeerden, maar bovendien zeer kostbaren weg!

Niettegenstaande het gebrek aan personeel wordt uitbreiding gegeven aan ons materieel in eene richting die dat euvel doet toenemen. Een besluit tot aanbouwing van een schip van bijv. 4 millioen schijnt zwaar te dragen, op den duur zal dit den meest oeconomischen weg blijken.

Het gevaar dat de in dit geschrift blootgelegde toestanden een wapen zal zijn in de handen van hen die *niets* willen, is niet over het hoofd gezien. Maar *niets doen* is nog beter dan nog meer geld te besteden aan materieel van twijfelachtige waarde, en waarvoor geen personeel beschikbaar is. En werd dit personeel gevonden — wij betwijfelen sterk de mogelijkheid — dan zouden de oefening en voorbereiding nog onmogelijker zijn, de nonactiviteit nog grooter, de ophooping van kader en minderen op de wachtschepen nog verontrustender. Maar de Kolonien en de buitengaatsch gezonden schepen vragen

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

ruim 4000 man en uit onze beperkte bevolking kan niet tevens zulk een groot personeel vrijwilligers v. b. v. worden in stand gehouden. Daarom groote schepen waarop ook de zeemilitie ruim kan worden gebruikt.

Dan vindt ook de non-activiteit een goede oplossing. De groote ramschepen in dienst gehouden en eene verminderde vloot van kleine vaartuigen aangenomen zijnde, zouden de officieren, machinisten enz. van deze laatsten grootendeels emplooi vinden aan den wal bij opleidingen en instructie; het kleine overschietende gedeelte zoude ongeveer op de gewone wijze als thans op een gedeelte van dat kleine materieel in de zomermaanden kunnen worden geoefend.

Ongetwijfeld zoude gedurende eenige jaren het eindcijfer der Begrooting 15 millioen en hooger zijn. Dit cijfer wordt echter ook bereikt zoodra het personeel voor het thans bestaande en in aanbouw zijnde materieel, aangevuld zal zijn. Voortgaande met de uitbreiding van materieel zal dat eindcijfer weder klimmen.

Alleen de overgang tot den bouw van grootere schepen houdt het personeel binnen redelijke perken en het eindcijfer tijdelijk boven, later beneden de 14 millioen.

Wil men dien weg niet op, is ook dát eindcijfer te hoog dan moet er zeker ook geen klein materieel worden aangebouwd, dan moet zelfs het bestaande ingekrompen. En voor het ten behoeve der marine aantewijzen bedrag moet worden verkregen een geheel, des noods een klein geheel, maar waarbij verband bestaat tusschen materieel en personeel, dit laatste redelijker wordt behandeld en behoorlijk voorbereid tot zijne dan zeer bescheiden bestemming.

Nu gebrek aan officieren, machinisten, schepelingen en kader 26 jaren lang heeft bestaan, nu al die jaren het personeel bestond uit licht volk, en met dat personeel toch nog redelijke

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

uitkomsten zijn verkregen, dank zij de toewijding der officieren en de goede militaire eigenschappen van ons volk, nu de eene minister den ander opvolgde en gedwongen was in den toestand te berusten zooals hij dien vond bij zijne komst aan het bestuur, nu is het ware besef verdwenen van het onvoldoende van den toestand van ons marine-personeel, van het gemis aan *eenige* organisatie, en aan voldoende voorbereiding. Niet het materieel volgens een stelselloos stelsel uitgebreid, maar organisatie van het personeel en aanvulling daarvan is de eerste eisch.

's-Gravenhage, October 1889.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Door W. P. VAN STOCKUM & ZOON te 's Gravenhage
is uitgegeven:

RECHTSPLEGING VAN DE LANDMAGT EN CRIMINEEL WETBOEK EN REGLEMENT VAN KRIJGSTUCHT VOOR HET KRIJGSVOLK TE LANDE, gewijzigd overeenkomstig de wet van 14 Nov. 1879, Staatsblad 191 en 192, nader gewijzigd bij de wet van 15 April 1886, Staatsblad nº 64, met bijvoeging van eenige wetten op het militair strafregt betrekking hebbende, mede gewijzigd tot op heden door Mr. R. W. D. HEYLIGERS. Tweede druk. In linnen gebonden . . . . . *f* 1.75

SCHETSEN UIT DEN ATJEH-OORLOG door J. P. SCHOEMAKER, 1e luitenant der Infanterie bij 't N. I. leger. Derde druk . . . . . *f* 0.75

HET MERKWAARDIG BELEG VAN OSTENDE, 5 Juli 1601—22 September 1604 door Jhr. C. A. VAN SYPESTEYN. Met een kaart . . . . . *f* 1.50

TELOK SEMAWÉ, de beste haven op Atjeh's Noordkust benevens eenige voorafgaande beschouwingen door Jhr. J. H. P. VON SCHMIDT AUF ALTENSTADT, gep. kapitein ter zee. Met een schetskaartje . . . . . *f* 0.50

DE PROVINCIE SURINAME door F. L. GEERLING, gepens. Vice-admiraal . . . . . *f* 0.80

PERPUSTAKAAN NASIONAL RI

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA